

Α Ρ Ι Α Δ Ν Η Β Ο Ζ Α Ν Η
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΜΠ
MArch Bartlett School of Architecture
PhD Architectural Association School of Architecture

ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΣΧΟΛΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΕΜΠ

Σ Κ Η Ν Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

W

Σ Κ Η Ν Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Σονάτα του Κρόιτσερ

Θέατρο Τέχνης

σκηνοθεσία: Μ. Ξανθοπουλίδου

trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=aZAG1pvn648>

Πρόκειται για την θεατρική μεταφορά της νουβέλας του Λ. Τολστόι, «Σονάτα του Κρόιτσερ», που γράφτηκε την ύστερη περίοδο της λογοτεχνικής ζωής του συγγραφέα, αποτελώντας μια ψυχολογική μελέτη πάνω στον έρωτα, το γάμο και τη ζήλια, ενώ αποτυπώνει με τον πιο καταφανή τρόπο μια περίοδο προσωπικής πνευματικής και ηθικής κρίσης. Η ομώνυμη μουσική σύνθεση του Μπετόβεν, προϋπήρχε του έργου. Πολύ συχνά, κριτικοί, συνδέουν τη δομή της ιστορίας με τη δομή της σονάτας του Μπετόβεν παραθέτοντας ορχηστρικά μοτίβα που εκδηλώνουν ακραίες συναισθηματικές εναλλαγές. Η νουβέλα, έχει αναγνωριστεί ως ένα από τα αριότερα παραδείγματα στην τέχνη της αφήγησης.

Το σκηνικό αντιμετωπίστηκε ως μια ελεύθερη σύνθεση αντικειμένων, επίπλων και περιγραμμάτων σκηνικών ενοτήτων – χώρων δράσης, στον ευρύτερο χώρο της θεατρικής σκηνής του θεάτρου Τέχνης, στην οδό Φρυνίχου. Οι υλικότητες (μέταλλο , ξύλο) και η δομή του θεατρικού χώρου αποτέλεσαν μέρος της πρότασης. Ο σκηνικός – δραματικός χώρος, επεκτάθηκε στον χώρο υποδοχής των θεατών και την σκάλα που οδηγεί στα καμαρίνια μέσω ανοίγματος στην όψη του βάθους της σκηνής. Οι τρεις τεταμένες μεταλλικές ‘χορδές’ που μοιάζει να προεκτείνονται πέραν του ορίου της οροφής του κτηρίου λειτουργήσαν και ηχητικά κατά την διάρκεια της παράστασης.

Η κυρία Ντάλογουεϊ

Θέατρο οδού Κεφαλληνίας (β' σκηνή)
σκηνοθεσία: Μ. Ξανθοπουλίδου

Πρόκειται για την θεατρική μεταφορά στην Ελλάδα του γνωστού μυθιστορήματος της Virginia Woolf που εκδόθηκε το 1925 και εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια μίας μέρας του Ιουνίου 1923 στο Λονδίνο. Στην παράσταση την ηρώίδα- που θεωρείται το alterego της συγγραφέως- ενσαρκώνουν 3 διαφορετικές γυναίκες ηθοποιού. Η μικρή σκηνή του θεάτρου αντιμετωπίστηκε ως 'δωμάτιο' μιας κατοικίας που ανάλογα με την μετάθεση των κινητών πανέλων αντιστοιχεί σε διαφορετικούς τόπους 'εγκλεισμού'. Η επένδυση των πανέλων με το ίδιο φασματαπετσάρια (αναφορά) με το οποίο κατασκευάστηκε και το κοστούμι της κας Ντάλογουεϊ υπαινίσσεται την αφομοίωση της από το συμβατικό περιβάλλον του εσωτερικού της αγγλικής κατοικίας στο οποίο ζει. Στην παράσταση αξιοποιήθηκαν ως τόποι δράσης ο εξώστης στα όρια του τοίχου της σκηνής, ο αποθηκευτικός χώρος πίσω του, και τμήμα των θέσεων των θεατών, επεκτείνοντας τον δραματικό χώρο εκτός του χώρου της σκηνής.

Φαλακρή τραγουδίστρια

Θέατρο οδού Κεφαλληνίας (β' σκηνή)
σκηνοθεσία: Μ. Ξανθοπουλίδου

Η «Φαλακρή Τραγουδίστρια», το πιο γνωστό θεατρικό έργο του Ευγένιου Ιονέσκο σηματοδοτεί την έναρξη του θεάτρου του Παραλόγου και θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα έργα του παγκόσμιου δραματολογίου. Η πλοκή εκτυλίσσεται σε ένα τυπικό αγγλικό σαλόνι, ενός τυπικού αγγλικού ζευγαριού, στο οποίο 'εισβάλλουν' 3 επιπλέον πρόσωπα, διαταράσσοντας την αγγλική φλεγματική ηρεμία και οδηγώντας στην αποδόμηση κάθε λεκτικού νοήματος. Το σκηνικό οργανώθηκε με την σύνθεση αποσπασματικών στοιχείων και χαρακτηριστικών επίπλων που περιβάλλουν την συμμετρική ως προς τους θεατές τοποθέτηση του καθιστικού του σαλονιού στην σκηνή. Η συμμετρία και η 'τάξη' του χώρου (που ανατρέπεται μόνο σε σημεία της πλοκής) έρχεται σε αντίστιξη με την 'αταξία' και τον παράλογο χειρισμό της γλώσσας και του νοήματος των διάλογων του θεατρικού κείμενου.

Θείος Βάνιας

Θέατρο Χόρν, Αθήνα
σκηνοθεσία: Λίλλυ Μελεμέ
trailer: <https://youtu.be/YeiA5-lo-10>

Ο Θείος Βάνιας (1896-7), γραμμένος την ίδια περίπου εποχή με τον Γλάρο, αποτελεί ίσως το πιο «τσεχωφικό» από τα έργα του κορυφαίου Ρώσου ποιητή των λεπτότατων αποχρώσεων και συμπυκνώνει εκρηκτικά το υπαρξιακό αδιέξοδο του φαινομένου που ονομάζεται «άνθρωπος», μέσα στον χώρο και τον χρόνο.

Η βασική κατασκευή αφορούσε την σύνθεση 5 μέτρων τοίχου στο βάθος της σκηνής. Στο πάχος του τοίχου -που αποτελείται από 4 τμήματα διαφορετικού μήκους- είναι τοποθετημένα σε κρυφά και φανερά ανοίγματα όλα τα σκηνικά αντικείμενα της παράστασης. Επί μέρους τμήματα άνοιγαν, γυρίζαν γύρω από τον άξονα τους ή συρόταν. Στην τελική σκηνή οι ηθοποιοί αποσπούσαν από τον τοίχο και μετέφεραν κεντρικά ένα ειδικά σχεδιασμένο πολυέπιπλο- τον κόσμο του Βάνια- προσαρτημένο στην πίσω 'όψη' του τοίχου, αφάνες κατά την διάρκεια της παράστασης.

Η μεταλαξιμότητα του σκηνικού τοίχου σε βήματα.

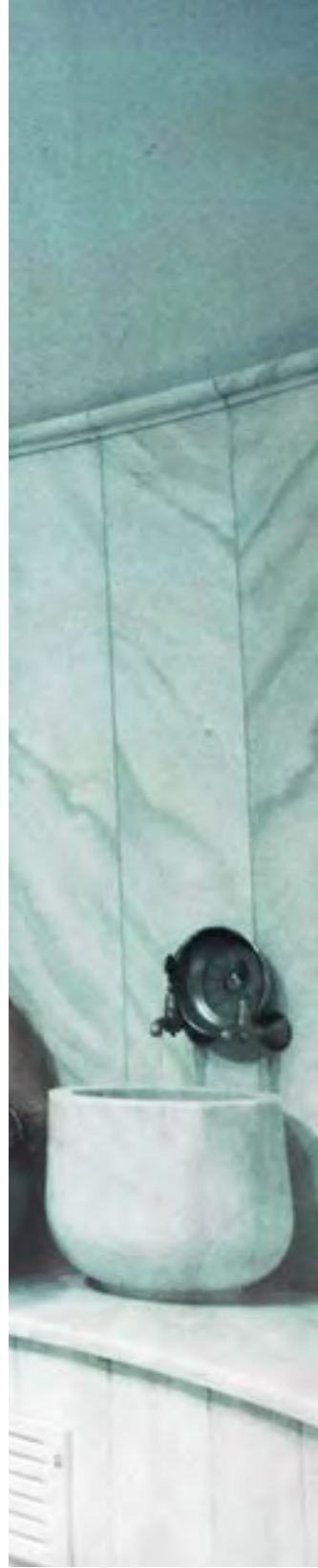
Λούλου

Θέατρο Αγγέλων Βήμα
σκηνοθεσία: Λίλλυ Μελεμέ
trailer: https://youtu.be/cFcsAixM_w

Ο Φρανκ Βέντεκιντ (1864-1918) στην “Λούλου” συνθέτει ένα σκοτεινό παραμύθι, ένα παράξενο μείγμα κωμωδίας και τραγωδίας με απροσδόκητα γκροτέσκα στοιχεία-δάνεια από τον κόσμο του τσίρκο που τόσο αγαπά. Με γλώσσα αιχμηρή και προκλητική, ο σπουδαίος Γερμανός δημιουργός τολμά να αποκαλύψει την σήψη και τη διαφθορά που φωλιάζει στα πολυτελή σαλόνια της ηδονής, ασκώντας δριμεία κριτική στον κοινωνικό καθωσπρεπισμό και την υποκρισία.

*“Σονινγκ: Άγγελος είσαι ή δαίμονας;
Λούλου: Τίποτα απ’ τα δυο. Αυτή είμαι. Όλα τα υπόλοιπα απλώς
τα φανταστήκατε.”*

Αρκετά πια με την Αντέλλα

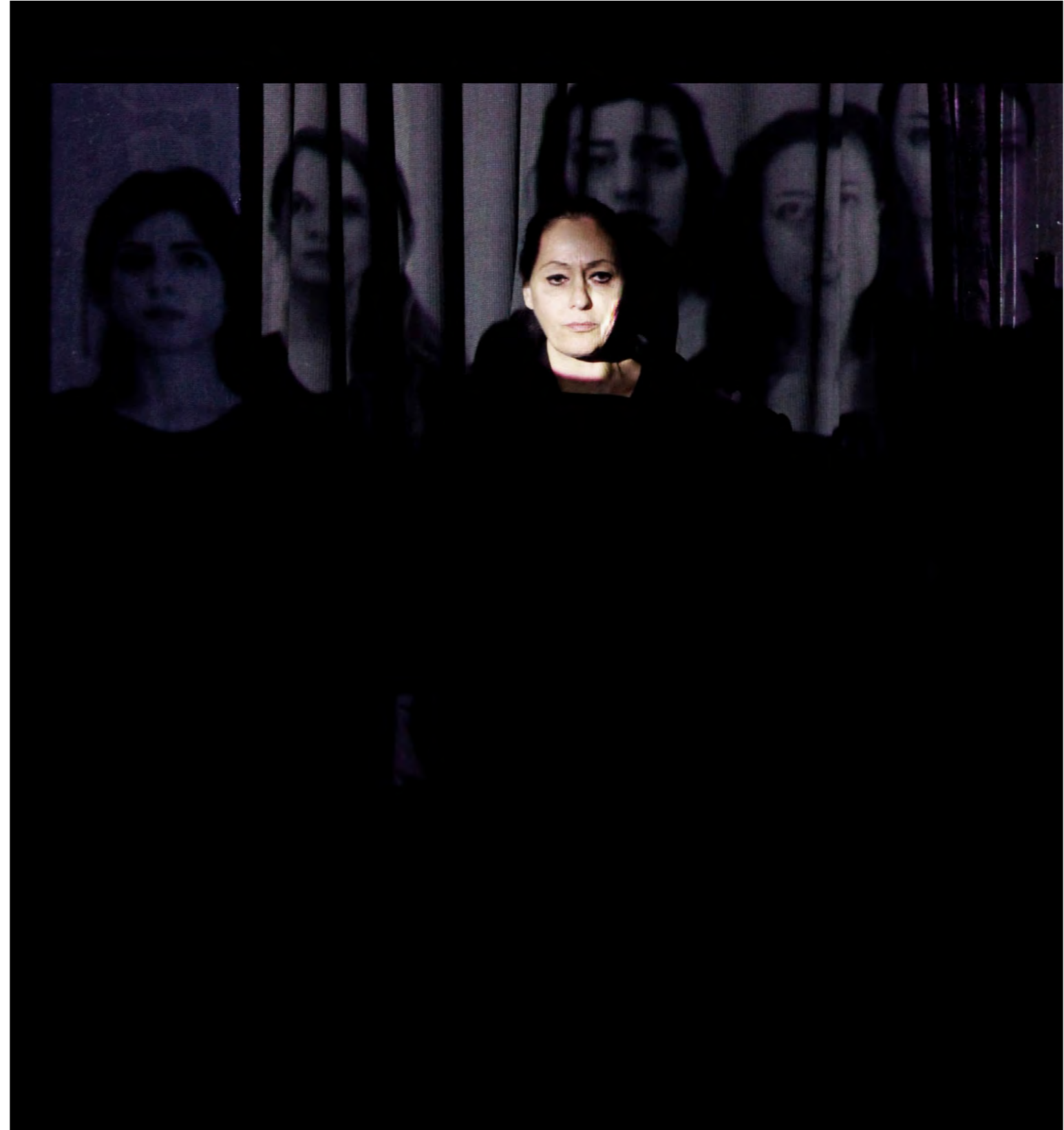
Πολυχώρος VAULT, Θέατρο Βικτώρια
σκηνοθεσία: Λίλλυ Μελεμέ
trailer: <https://youtu.be/Zi40FFTaulg>

Πρόκειται για τη φανταστική συνέχεια της ιστορίας του «Σπιτιού της Μπερνάρντα Άλμπα» του Φ.Λόρκα. Η παρεξηγημένη Μαρτίριο, τριάντα χρόνια μετά το θάνατο της μικρότερης αδερφής της, Αντέλα, σπάει τη σιωπή της και ξετυλίγει αργά και βασανιστικά το κουβάρι των τύψεων και των ενοχών που την καταδιώκουν. Επισκέπτεται ξανά τον τόπο και τον χρόνο του εγκλήματος, αναπαριστά βήμα βήμα, τα γεγονότα και αναζητά την κάθαρση μέσα από ένα επώδυνο ταξίδι μνήμης.

Το σκηνικό αφορούσε την κατασκευή ενός τεράστιου μαύρου πέπλου που κάλυπτε ολο το δάπεδο της σκηνής κρεμασμένου έκκεντρα από σημείο της οροφής. Καθώς το σκουρόχρωμο φόρεμα της κεντρικής ηρώιδας κινούταν επι σκηνής αποτελούσε 'συνέχεια' του σε όλη σχεδόν την διάρκεια της παράστασης. Στην τελευταία σκηνή ο δακτύλιος στον οποίον ήταν στερεωμένο κατέβαινε (αποκαλύπτοντας το έπιπλο- κρεβάτι- με το ξαπλωμένο φόρεμα της απύσας μητέρας) και μετατρέποταν σε κοστούμι που φορούσε επι σκηνής η Μαρτίριο.

Γέρμα

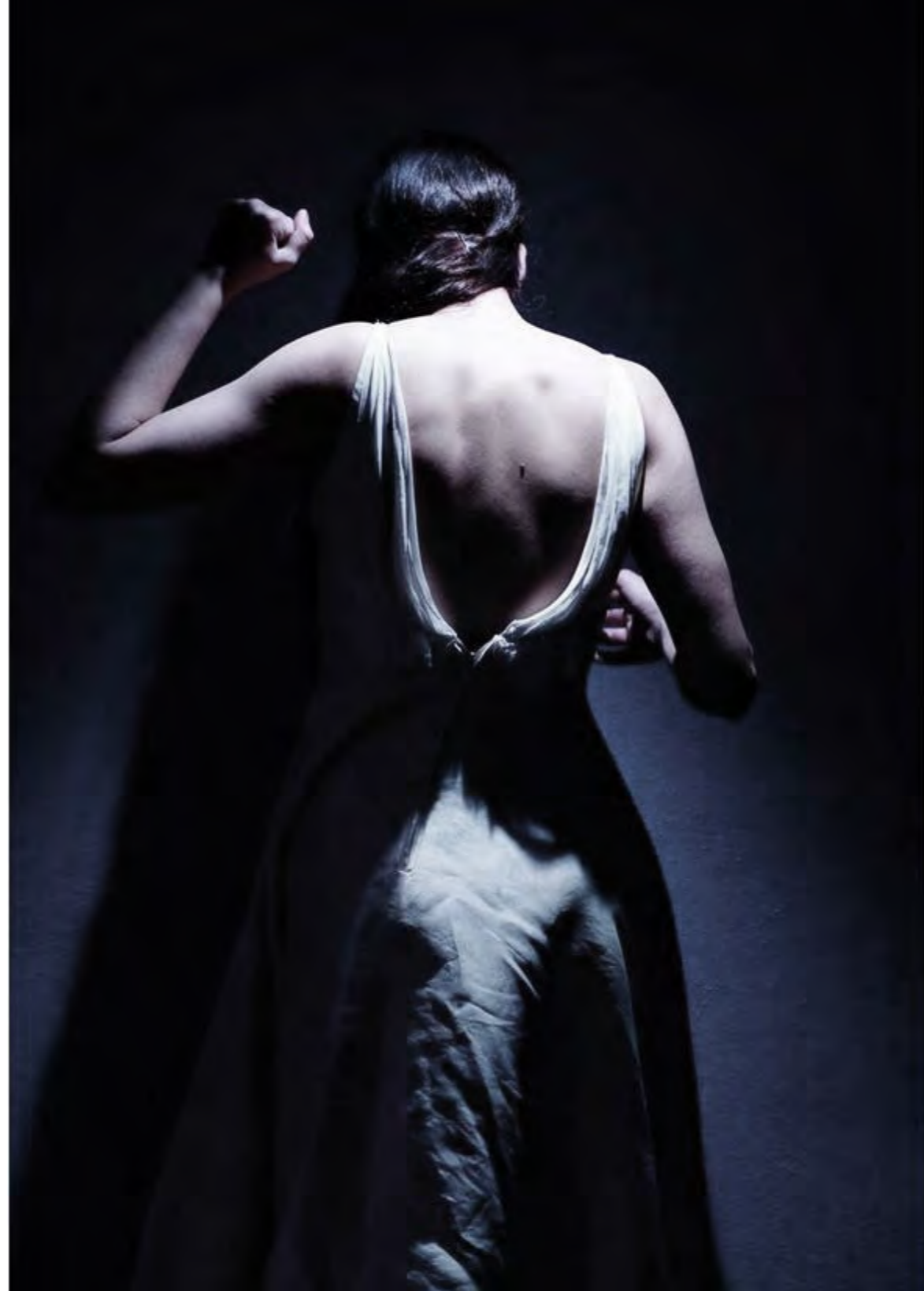
Θέατρο Βικτώρια, Αθήνα
 σκηνοθεσία: Λίλλυ Μελεμέ
 trailer: <https://youtu.be/RQwGSdPQDu8>

Γέρμα: Γυναίκα άγωνα, γυναίκα έρημη, γυναίκα σε αναμονή...

Ο Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα χαρίζει μία αιμάτινη πορεία που αποθεώνει την μητρότητα, ως ύψιστη μορφή δημιουργίας και οδηγεί από το φως της γέννας, στο σκοτάδι της ματαίωσης, από την Γυναίκα-Δημιουργό, στην Γυναίκα-Αυτοργό. Ο Ισπανός δραματουργός, συνθέτει με ακρίβεια ένα πολυφωνικό, σκοτεινό τοπίο εγκλωβισμού, όμοιο με υλικό τραγωδίας, όπου το αρσενικό στοιχείο – η ζωογόνος δύναμη – εξουσιάζει δια της απουσίας του και σιωπά εκκωφαντικά. Οι φωνές των γυναικών, με κορυφαία αυτή της Γέρμας, ξεπηδούν άναρχα πίσω από τις κλειδαμπαρωμένες πόρτες και διεκδικούν σθεναρά το δικαίωμα στη ζωή και τη δημιουργία.

Το σκηνικό αποτελούνταν από ένα βασικό αντικείμενο (έπιπλο με συρτάρια) και επιπλέον μικροεπεμβάσεις ανά επεισόδιο σε μια ιδιαίτερα μικρή θεατρική σκηνή. Το έπιπλο είχε καλυφθεί με γυψόγαζα ενώ τα συρτάρια αποκάλυπταν διαφορετικούς κάθε φορά 'κόσμους', ανάλογα με το περιεχόμενό τους, την χρήση τους από τους ηθοποιούς και την διάταξη τους στον χώρο.

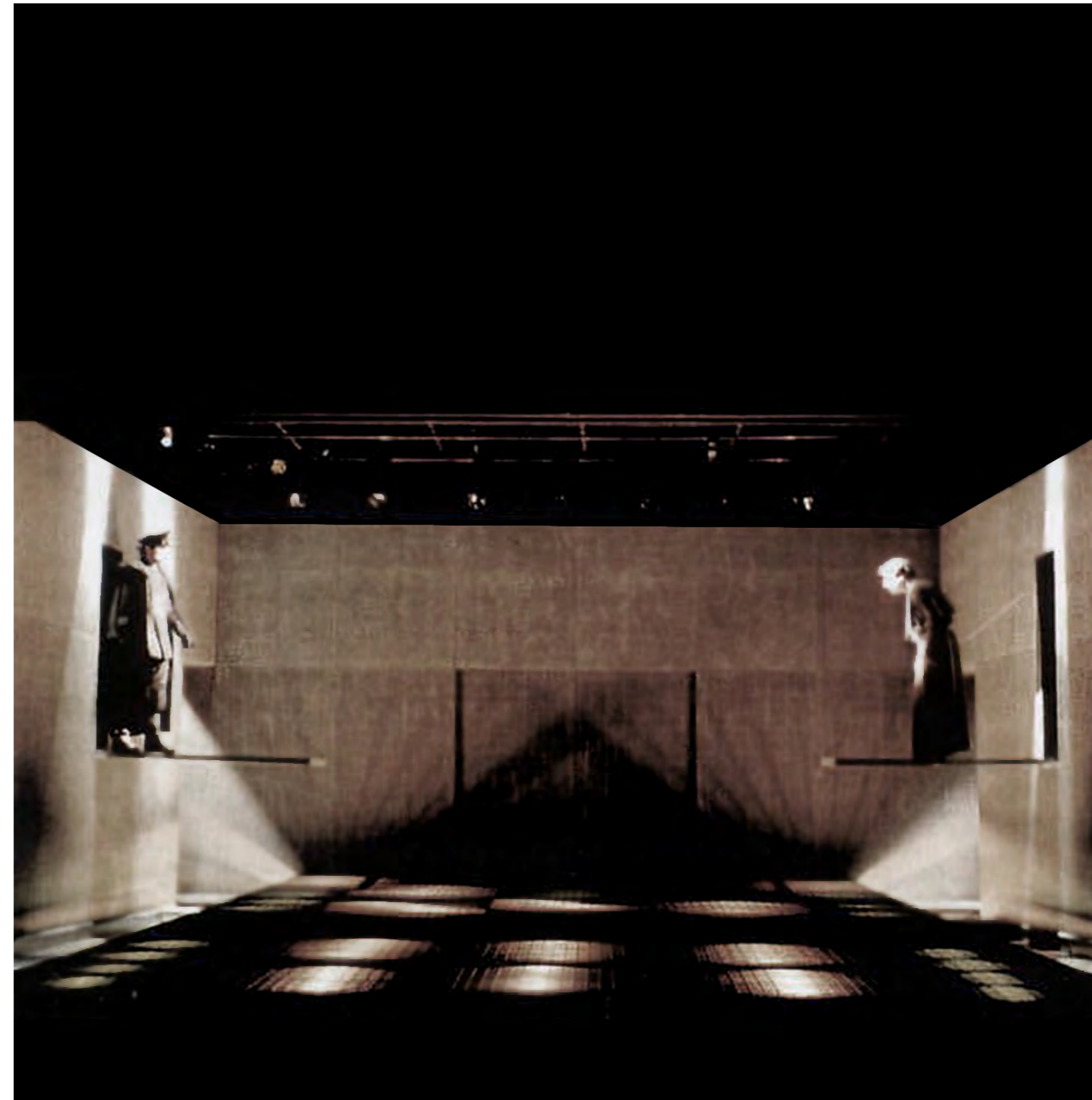

Thomas Becket

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ, Καλαμάτα
σκηνοθεσία: Σταύρος Τσακίρης

Ο Θωμάς Μπέκετ, καγκελάριος του βασιλιά της Αγγλίας Ερρίκου Β, έπειτα αρχιεπίσκοπος της Καντερβουρίας, μάρτυρας και άγιος, φάνηκε εξαιρετικά άξιος όχι μόνο στη διοίκηση και στο πεδίο της μάχης πειθήνιος τον διόρισε αρχιεπίσκοπο. Όμως η μοίρα του θωμά ήταν άλλη. Παραιτήθηκε από την Καγκελαρία κι αγωνίστηκε με πάθος για τα δικαιώματα της Εκκλησίας. Έτσι αρχίζει μια μακριά διαμάχη που συνεχίζεται με την αυτοεξορία του θωμά στη Γαλλία, και στο τέλος, με μια φαινομενική συνδιαλλαγή και την επιστροφή του. Δεν πέρασε ωστόσο ένας μήνας και τον σκότωσαν μέσα στην ίδια του την εκκλησία τέσσερις ιππότες. Ο Έλιοτ, παρ'όλο που το έργο του αναφέρεται σε ιστορικά γεγονότα, δεν θέλησε όπως ο ίδιος λέει, να γράψει ένα χρονικό της πολιτικής του 13 αιώνα. Στην ουσία το Φονικό συγκεντρώνει την προσοχή του στο θάνατο και στο μαρτύριο.

Το σκηνικό έδινε την αίσθηση ενός "κλειστού" διώροφου δωμάτιου (λεία τσιμεντοσανίδα) με επικλινές δάπεδο από μεταλλική σχάρα που λειτουργούσε ως ηχείο κατά τον βηματισμό των ηθοποιών. Τμήματα των περιμετρικών τοίχων κατέβαιναν ή άνοιγαν αποκαλύπτοντας φωτεινά "δωμάτια" και επιτρέποντας την επέκταση του σκηνικού χώρου ανάλογα με την δράση.

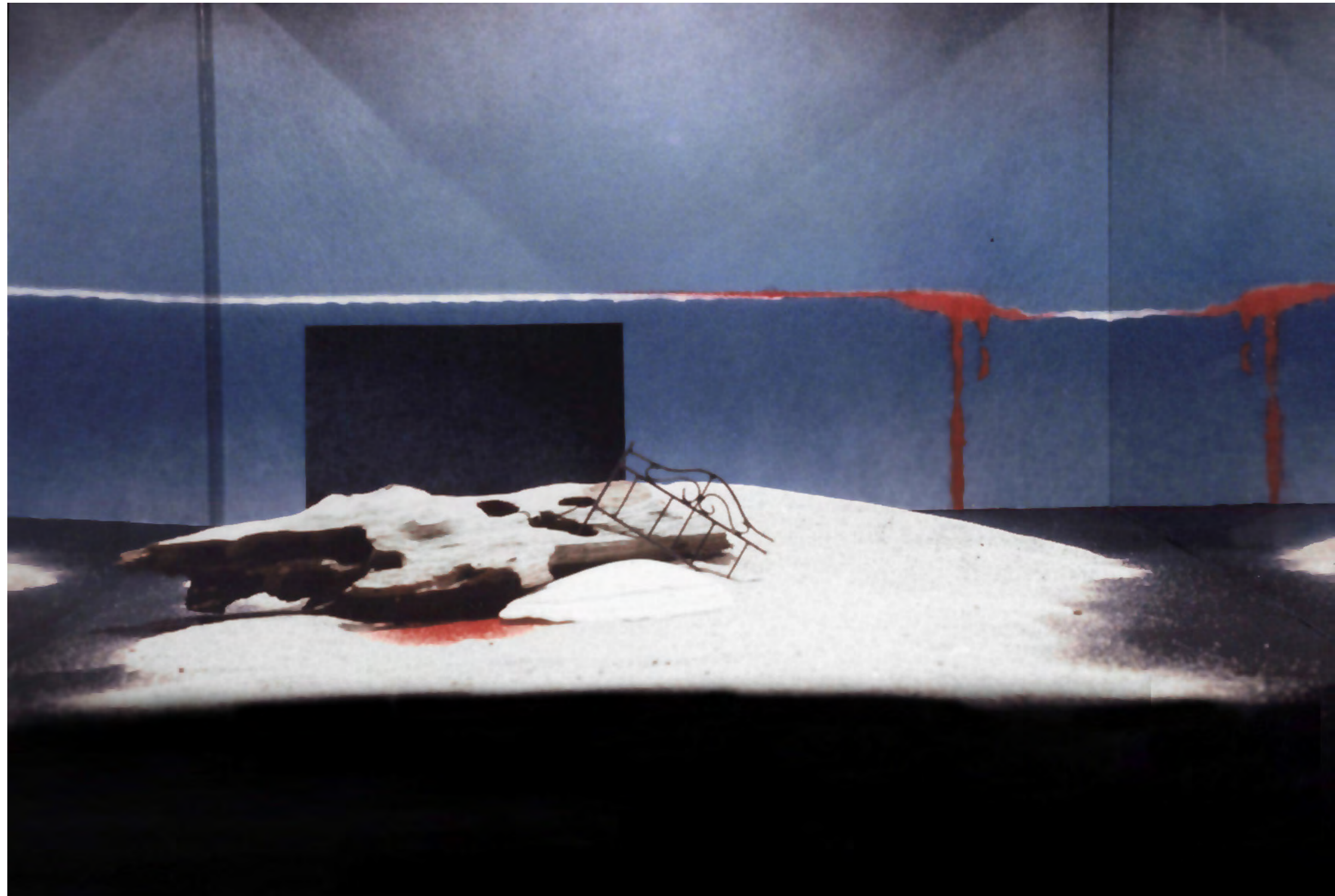

Mayfly

Old Vic, Λονδίνο
σκηνοθεσία: P. Noefert

Πρόκειται για την μετάφραση του νεοελληνικού έργου “Χρυσόμυγα” του Ανδρ. Στάικου. Το σκηνικό τοπίο επιχειρεί την αίσθηση του “ανοίκειου” μέσω της σύνθεσης διαφορετικών αντικειμένων (με “πειραγμένη” κλίμακα) και υφών. Οι επιφάνειες των πλαϊνών τοίχων του σκηνικού ήταν ανακλαστικές (ειδικός καθρέπτης) προεκτείνοντας τον χώρο. Το μαύρο ορθογώνιο πάνελ λειτουργούσε και ως οθόνη προβολής.

Η γυναίκα της Ζάκυνθος-Ο χάσης

Εθνικό θέατρο Ελλάδας, Αθήνα
σκηνοθεσία: Σταύρος Τσακίρης

Μετά το 1ο εργαστήρι Ηθοποιών και την παρουσίαση τριών νέων σκηνουθετών με τρία άπαιχτα νοελληνικά μονόπρακτα, η Πειραματική σκηνή παρουσιάζει δύο σταθμούς στην ιστορία των νοελληνικών γραμμάτων: τον διαβόητο *Χάση*, που δίνει σάρκα και οστά σε μια ολόκληρη κοινωνία, η οποία κινείται με τη δύναμη και τη ζωτικότητα του απλού και ανεπιτήδευτου ανθρώπου: ένα έργο όπου μπορεί να ανιχνεύσει κανείς κεντρικές ρίζες του λαϊκού θεάτρου, τόσο στην Ελλάδα όσο και την υπόλοιπη Ευρώπη και τη *Γυναίκα της Ζάκυνθος* που αγγίζει τα όρια μιας ιδιοφυούς συνείδησης, προσπαθώντας να διαβεί μέσα από δυσπρόσιτες περιοχές όπου συνυπάρχουν το τερατώδες και το σαγηνευτικό.

Βασικό σκηνογραφικό στοιχείο είναι το δάπεδο. Αυτό περιλαμβάνει διαφορετικού σχήματος και έκτασης καταπακτές που όταν ανοίγουν αποκαλύπτουν ένα δεύτερο επίπεδο νερού - βασικό στοιχείο της σύνθεσης και της δράσης του κειμένου.

1997 - 1998

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΘΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΖΕΛΗ

Ο ΧΑΣΗΣ

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΑΒΒΑΤΟ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1998

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Μετά το 1ο Εργαστήρι Ηθοποιών και την παρουσίαση τριών νέων σκηνοθετών με τρία άπαιχτα νεοελληνικά μονόπρακτα, η Πειραματική Σκηνή παρουσιάζει δύο σταθμούς στην ιστορία των νεοελληνικών γραμμάτων: τον διαβόητο *Χάση*, που δίνει σάρκα και οστά σε μια ολόκληρη κοινωνία, η οποία κινείται με τη δύναμη και τη ζωτικότητα του απλού και ανεπιτήδευτου ανθρώπου: ένα έργο όπου μπορεί να ανικνεύσει κανείς κεντρικές ρίζες του λαϊκού θεάτρου, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην υπόλοιπη Ευρώπη και τη *Γυναίκα της Ζάκυθος*, που αγγίζει τα όρια μιας ιδιοφυούς συνείδησης, προσπαθώντας να διαβεί μέσα από δυσπρόσιτες περιοχές όπου συνυπάρχουν το τερατώδες και το σαγηνευτικό. Τα έργα αυτά θέτουν από μόνα τους

ερωτήματα και ίσως η έρευνα προκαλέσει καινούργια. Ο Νεοελληνικός Λόγος, που καθορίζει το ξεκίνημα της Πειραματικής μας Σκηνής, μάς δίνει το πλαίσιο και την ουσία της δουλειάς μας αυτή την περίοδο, ουσία που θα αναζητηθεί μέσα από τον πολιτισμό μας, από το ήθος μας, από τις παρακαταθήκες των δασκάλων μας, από τη γλώσσα μας. Συνδέοντας τον πειραματισμό με την έρευνα και την υποδομή, τα αντιλαμβανόμαστε μόνο ως πορεία και μεθοδευμένο πρόγραμμα δουλειάς, ελπίζοντας ότι, με το χρόνο, θα δημιουργήσουν τις σοβαρές προϋποθέσεις για την πειραματική εγκυρότητα και την καινότητά της θεατρική πράξη που θα καταξιώσει την έρευνα.

ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΕΛΗΣ
Υπεύθυνος της Πειραματικής Σκηνής

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΘΟΣ

Σκηνοθεαία-Δραματουργική Επεξεργασία Σκηνικά Κοστούμια Μουσική Φωτισμοί Μουσική Διδασκαλία

ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗ ΒΟΖΑΝΗ ΜΠΙΑΝΚΑ ΝΙΚΟΛΑΡΕΪΖΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΔΑΡΗΣ ΜΕΛΙΝΑ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Διανομή με σειρά εμφάνισης

Άντρας Α' ΧΡΗΣΤΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
Άντρας Β' ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΗΣ
Άντρας Γ' ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ
Άντρας Δ' ΣΤΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Άντρας Ε' ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΑΣ
Τελετάρχης ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗΣ

Διούσιος Ιεραμόναχος ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Ένας Ταξιδιώτης ΤΑΚΗΣ ΧΑΛΑΣ

Γυναίκα της Ζάκυθος ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΤΟΥΓΗ
Κόρη της ΒΑΝΑ ΡΑΜΠΟΤΑ
Μεσολογίστρια Α' ΒΑΡΒΑΡΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ
Μεσολογίστρια Β' ΒΕΡΟΝΙΚΑ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
Μεσολογίστρια Γ' ΔΑΦΝΗ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ
Μεσολογίστρια Δ' ΕΥΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ
Μεσολογίστρια Ε' ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Μια Γριά ΚΑΙΤΗ ΡΟΒΗΡΟΥ
Γυναίκα της Ελευθερίας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Σουλιάτης ΣΤΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Τραγουδιστής της Ελευθερίας ΕΥΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ

Φωνή άντρα Τρία Πνεύματα { Φωνή γέρου Φωνή τρίτου

Μάνα της Γυναίκας ΒΕΡΟΝΙΚΑ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
Πατέρας της Γυναίκας ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΑΣ
Αδελφί της Γυναίκας ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Τραγουδιστές των Νεκρών ΔΑΦΝΗ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ ΣΤΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Βοηθός Σκηνοθέτη ΒΑΝΑ ΡΑΜΠΟΤΑ
Βοηθός Ενδυματολόγου ΝΑΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
Κατασκευή Δακτυλιδιών ΚΙΚΗ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
Ειδικός Κατασκευές ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΪΣΑΡΗ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΘΟΣ

ΩΣ «ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ»

[...] Στη *Γυναίκα της Ζάκυθος* παρουσιάζεται το αρνητικό της φεγγαροτυμένης, η τρομακτική ακία της, η φρικτή όψη της γυναίκας που ικανοποιεί μίαν άλλη ανάγκη των ρομαντικών, η οποία αποτελεί και αυτή –παράλληλα με εκείνη του ιδανικού– ανέπια της τάσης τους προς το υψηλό. Η επιθυμία και επιδίωξη του υψηλού καθορίζουν τη γενική χαρακτηριστική τάση του ρομαντισμού. Στην προσάθεια, όμως, να εξυμωθεί ο άνθρωπος, απαλλασσόμενος από τις δεσμεύσεις του φυσικού, του στενά λογικού, του συμβατικά κανονικού και του κοινού, εμφανίζονται τάσεις που, αρχικά τουλάχιστον, δείχνουν εντελώς αντίθετες προς τη γενική τάση την οποία συνοδεύουν [...]: την ακαλασία, την τρέλα, το νοσηρό, το υπερβολικό και το ακραίο, αυτό δηλαδή που γενικά συνιστά το τερατώδες.[...] Αυτόν τον συνδυασμό της επιθυμίας και επιδίωξης του υψηλού με το δέλγητρο του τερατώδους δεν ήταν δυνατό να αποφύγει ο Σολωμός.

Οι κυριότερες μορφές μέσα από τις οποίες εμφανίζεται το τερατώδες στα έργα των ρομαντικών είναι το grotesque και το γοτθικό. Το πρώτο είναι μια μορφή υπερβολής, αλλά ειδικά εκείνης της υπερβολής που λαμβάνει χώρα μες στην περιοχή της κατηγορίας του άσχημου, δηλαδή της υπερβολής που συνίσταται και λειτουργεί μέσα από τον συνδυασμό ανόμοιων ή δυσανάλογων μερών μέσα σε ένα σύνολο. Αυτός ο τανισμός και η μεγέθυνση του παράταιρου, του δυσανάλογου και της παραβίασης κάποιου μέτρου λειτουργεί και ως παράρμηση για την αποκατάσταση του αρμόζοντος, του ανάλογου, του κανονικού.[...]

Η δεύτερη μορφή έκφρασης του τερατώδους είναι το γοτθικό. Το γοτθικό αποτελεί μια πλευρά της αισθητικής εκείνης, που άρχισε να διαμορφώνεται μέσα από το ελληνιστικό μυθιστόρημα και βρήκε την πλήρη ανάπτυξη της τον 18ο αιώνα: πρόκειται για την αισθητική του «φρικτού» και του «τρομερού», που στηρίχτηκε στην αποδοχή του «τρομερού» ως πηγής αισθητικής απόλαυσης και του «τρομερού» ως ουσιαστικού στοιχείου του «ωραίου».

Αφίθκη, λοιπόν, ο Σολωμός με τη *Γυναίκα της Ζάκυθος* στο ρομαντικό δέλγητρο του τερατώδους. Αφίθκη, όμως, σε αυτό κάτω από την επίφαση της απλότητας και καταδίκης του στοιχείου εκείνου που συνιστά με την ερεθιστική κακή παρουσία του τον πυρήνα του τερατώδους. Το κεντρικό πρόσωπο του έργου ανήκει στην οικογένεια των δυσμορφών, τερατωδών πλασμάτων που στοιχίζουν το γοτθικό μυθιστόρημα. Το γεγονός ότι το φρικτό που εμφανίζεται στο επίπεδο του σώματος συνδυάζεται με το φρικτό που εκδηλώνεται στο ηθικό επίπεδο μας παραπλανά και τραβά την προσοχή μας στη σαματική δυσμορφία ως έκφραση της ηθικής δυσμορφίας, ή και απ' ευθείας στην ηθική δυσμορφία. Με τον τρόπο, όμως, αυτόν μικρύνεται η κλίμακα του φρικτού ως στοιχείου υπερφυσικού και κατακθόνιου, ενώ η σαματική δυσμορφία προβάλλεται ως μεταφορά του αντικανονικού και του ανήθικου, κόνοντας το έτσι περισσότερο αληθοφανές.

Σε ό,τι αφορά την παραστασιμότητα των παραπάνω χαρακτηριστικών στοιχείων της *Γυναίκας της Ζάκυθος*, αξίζει να παρατηρήσουμε μίαν αφηγηματική παράσταση που συνεπάγεται την αλληλεπίδραση αφηγητή και ακροατή. Το συγκεκριμένο έργο χαρακτηρίζεται και από την αμεσότητα της προφορικής αφήγησης. Η προφορική αφήγηση, από το άλλο μέρος, θεωρείται πρόγονος της γραπτής αφήγησης, και του δράματος, τα οποία αποτελούν εκδοχές της αφηγηματικής παράστασης –με την προϋπόθεση της διακρίσης του δράματος από άλλες μορφές θεατρικής παράστασης που δεν περιλαμβάνουν ρητή αφήγηση.

Στην κατηγορία της αφηγηματικής παράστασης ανήκει η *Γυναίκα της Ζάκυθος*, μια και εδώ η επιδίωξη της αλληλεπίδρασης είναι ισχυρότερη από εκείνη της άσκησης ενός λογοτεχνικού ύφους ή της παροχής κάποιων πληροφοριών ή περιγραφών [...]. Η αφήγηση, λοιπόν, στη *Γυναίκα της Ζάκυθος* δεν συνίσταται τόσο στην εξιστόρηση μιας ιστορίας, όσο στον τρόπο με τον οποίο παρέχεται η ίδια η αφήγηση. Το γεγονός αυτό σφειλείται στον σκοπό του έργου, μέσω του οποίου επιχειρείται ένας συνδυασμός της πρόθεσης για κοινωνική κριτική με τις ρομαντικές λογοτεχνικές επιλογές. Άλλο χαρακτηριστικό της αφήγησης στη *Γυναίκα της Ζάκυθος* αποτελεί η εικονοποιία. Ο Σολωμός, ως ποιητής, συγκροτεί το νόημα των κειμένων του μέσω της εικονοποιίας. Αυτό σε ό,τι αφορά τα ποιητικά έργα του δεν συνιστά μια ιδιαίτερη δομή, αλλά στο αφήγημα της *Γυναίκας της Ζάκυθος* πολλές εικόνες λειτουργούν μέσα στη ναυματική ακολουθία ως σκηνοποιούμενες στιγμές με σαφή δεκτικό χαρακτήρα, συνδυάζοντας έτσι την αφηγηματική σημασία του tableau με τη δραματική αξία μιας σκηνής.

Ο grotesque χαρακτήρας των εικόνων, η γρήγορη –και γι' αυτό ελλειπτική– κίνησή τους, καθώς και η λειτουργία τους ως δύναμη σκηνών, σε συνδυασμό με την προγραμματική προφορικότητα της αφήγησης που παραπέμπει στη λεγόμενη «αφηγηματική παράσταση», κάνουν τη *Γυναίκα της Ζάκυθος* πολύ προκλητική για τους καλλιτέχνες εκείνους που εκφράζονται μέσω του θεάτρου, απλώνοντας τους προς θεατρικά οράματα που συχνά χαρακτηρίζονται από μια ροπή προς τον εξηρησιοισμό.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Αναπλ. Καθηγητής του Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

500 Δρχ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΖΕΛΗ

Ο ΧΑΣΗΣ

Ελεύθερη Ανασύνθεση Σκηνοθεαία Σκηνικά Κοστούμια Μουσική Φωτισμοί Μουσική Διδασκαλία

ΣΠΥΡΟΣ Α. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗ ΒΟΖΑΝΗ ΜΠΙΑΝΚΑ ΝΙΚΟΛΑΡΕΪΖΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΣ ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΔΑΡΗΣ ΜΕΛΙΝΑ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Διανομή με σειρά εμφάνισης

Χάσας-Θοδωρής Καταπόδης ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ
Δημήτριος Γουζέλης ΚΩΣΜΑΣ ΖΑΧΑΡΩΦ
Αρλεκίνος Α' ΒΑΝΑ ΡΑΜΠΟΤΑ
Αρλεκίνος Β' ΣΤΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Κατρίνα ΒΑΝΑ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΟΥ
Γερόλυμος ΧΡΗΣΤΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
Γιάννης ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗΣ
Παπουτάς ΚΩΣΜΑΣ ΖΑΧΑΡΩΦ
Μαρκής ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΗΣ
Μωρός ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗΣ
Βαγγέλης ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ
Διοργαντής ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΑΣ
Ποντίλας ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ
Φραντζεσκάκης ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΩΜΑΣ
Ο σκύλος του ΒΑΝΑ ΡΑΜΠΟΤΑ
Αγγέλικα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Κοπέλες του κυριού ΒΑΡΒΑΡΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ, ΚΑΙΤΗ ΡΟΒΗΡΟΥ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ

Τραγουδίστρια Α' ΔΑΦΝΗ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ
Τραγουδίστρια Β' ΒΕΡΟΝΙΚΑ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
Δόσκαλος ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ
Μπαρζός ΣΤΕΛΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Παπουταήδες ΟΛΟΣ Ο ΘΙΑΣΟΣ

Βοηθός Σκηνοθέτη ΒΑΝΑ ΡΑΜΠΟΤΑ
Βοηθός Ενδυματολόγου ΝΑΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
Κατασκευή Δακτυλιδιών ΚΙΚΗ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
Ειδικός Κατασκευές ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΪΣΑΡΗ

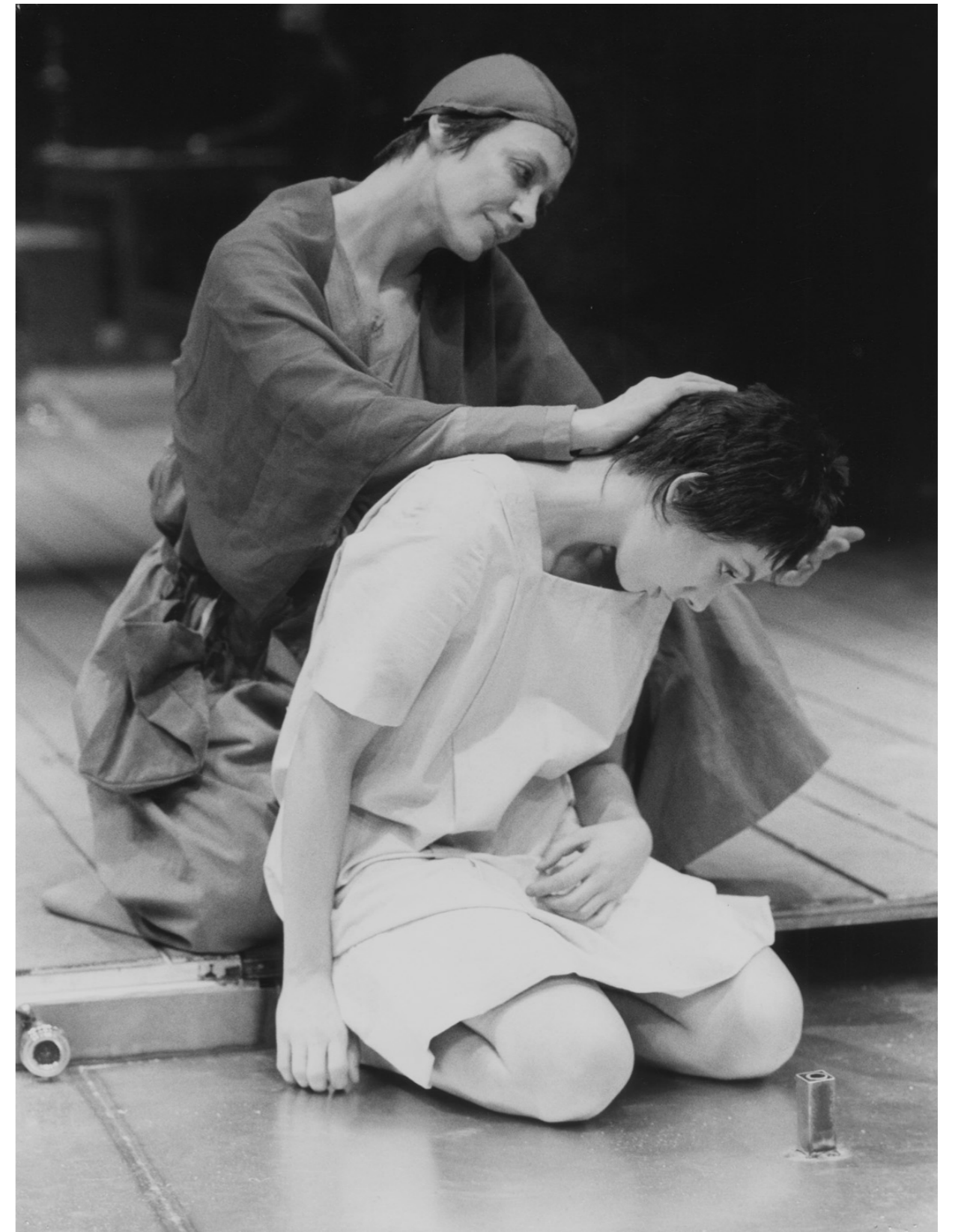
Ο ΧΑΣΗΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΩΜΩΔΙΑΣ

Ο Δημήτριος Γουζέλης έγραψε ένα αριστούργημα που βρίσκεται ακριβώς στη μέση από την Κρητική Αναγέννηση ως τις μέρες μας. Το ενδιαφέρον του έργου είναι πολλαπλό. Από τη μια είναι ο κεντρικός ήρωας, ο Θοδωρής Καταπόδης ή Χάσης, απευθείας απόγονος των αριστοφάνειων τύπων [...], των τύπων-χαρακτήρων του Μένανδρου [...], των τύπων του Πλούτου [...], της κομντία ντελ άρτε [...] και από την άλλη είναι η ένταξη του τύπου μέσα σ' ένα συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον. Ο Χάσης και τα περισσότερα πρόσωπα της σάτιρας είναι πραγματικά, σύγχρονα με το Γουζέλη, άτομα της Ζακύνθου. [...]

Το είδος λοιπόν στο οποίο ανήκει το έργο είναι μικτό από τη μια κοινωνική σάτιρα, από την άλλη κωμωδία χαρακτήρων της τυποποιημένης μορφής. Αυτό το είδος θέτει μεγάλα προβλήματα σκηνικής ερμηνείας, γιατί υπάρχει κίνδυνος να κυλάει είτε προς την πλοηγραφία είτε προς το στιλιζάρισμα.

Ενημερωτικό φυλλάδιο - πρόγραμμα από την παράσταση.

Κλυταιμνήστρα ή το Έγκλημα

Θέατρο Νέες μορφές, Θεσσαλονίκη
σκηνοθεσία: Κ. Κατσουλάκης

Με την "Κλυταιμνήστρα" η Γιουρκσενάρ επαναφέρει αυτή την κλασική φιγούρα και έσα από την τεχνική του μονολόγου, εκθέτει το σώμα (και την ψυχή της) ως τον τόπο τραυματικών φαντασώσεων και πράξεων, επιθυμιών, ονείρων και βιολογικών καταστάσεων. Την αφήνει να διαταράξει τους νόμους της αναπαράστασης, να πάει πέρα από τη γυναίκα που είναι απλά ένα σύστημα αναπαραγωγής, μια παθητική μήτρα επιθυμίας και να διεκδικήσει μερίοδο από τα ανθρώπινα πάθη. Την σπρώχνει να διεκδικήσει το απόλυτο.

Δύο είναι τα βασικά σκηνικά σημεία - σύμβολα: Ο λουτήρας με το νερό (γύρω από τον οποίο διαδραματίζεται το μεγαλύτερο μέρος της δράσης) και η φωτιά. Νερό και φωτιά, σύμβολα γυναικεία που έχουν να κάνουν με την γονιμότητα και την καταστροφή.

Δαίδαλος

τόπος: ΔΕ.ΠΥ.ΘΕ, Καλαμάτα
σκηνοθεσία: Σταύρος Τσακίρης

Θεατρικό έργο του Ανδρ. Στάικου για τρία πρόσωπα με αναφορές στον μύθο του Δαίδαλου. Βασικά στοιχεία του σκηνικού της παράστασης είναι: η αστάθεια της άμμου, το πολυμηχανικό τραπέζι με ειδική βάση για περιστροφή γύρω από τον άξονα του και για μετατροπή του σε εφαλτήρα καθώς και αιωρούμενα πορτραίτα που "κοιτούν" το κοινό και τη δράση.

Το τέλος μίας σχέσης

τόπος: θέατρο Άλφα, Πατσίων 37
σκηνοθεσία: Σωτήρης Καραμεσίνης

Το “Τέλος μιας Σχέσης” (γραμμένο το 1951) είναι μια ιστορία αγάπης, μίσους, προδοσίας και ζήλιας ενός “παράνομου” ζευγαριού, με έναν όμως τόσο γερό δραματικό πυρήνα που την εκτινάσσει πέρα από το πλαίσιο της απλής ερωτικής νουβέλας. Ο “λόγος” που συμβαίνει το “τέλος της σχέσης” του ερωτικού ζευγαριού θέτει το ζήτημα της ηθικής αναγκαιότητας, αναφέρεται στη σχέση του ανθρώπου με το θείο, στην εμπλοκή του πολέμου (του οποιουδήποτε πολέμου) στο θέμα της ύπαρξης και στον παραλογισμό της πίστης και την υπερβολή της θρησκευτικότητας.

Στο σκηνικό κυριαρχούν τα μεταλλικά πάνελα με εκτυπώσεις σε πλέξιγκλας τοποθετημένα σε διαφορετικά σημεία ως προς το βάθος της σκηνής. Τα πάνελα σύρονται σε ράγες στο έδαφος δημιουργώντας επιμέρους συνθέσεις μέσω της αλληλεπίθεσης των “διαφανών” εικόνων.

Δωδέκατη Νύχτα

Ηρώδειο, Αθήνα
σκηνοθεσία: Νίκος Χαραλάμπους

Η «Δωδέκατη Νύχτα» αφηγείται την ιστορία της νεαρής Βιόλα, που φτάνει ναυαγός στην Ιλλυρία, πιστεύοντας πως ο αδερφός της, ο Σεμπάστιαν, έχει πνιγεί. Η Βιόλα ντύνεται αγόρι και μπαίνει στην υπηρεσία του δούκα Ορσίνο, ο οποίος είναι ερωτευμένος με την Ολίβια, μία δέσποινα, που με την σειρά της, ερωτεύεται τη Βιόλα σαν αγόρι. Ο τίτλος του έργου είναι συμβολικός. Δωδέκατη Νύχτα μετά τα Χριστούγεννα, νύχτα διασκέδασης και μεταμφιέσεων, όπου άλλοι έρωτες φουντώνουν και άλλοι αδρανούν, πάντα όμως οι ευτράπελες καταστάσεις οδηγούν σε αίσιο τέλος. Το έργο αυτό του Σαίξπηρ, κάτι μεταξύ παραμυθιού και κοινωνικής σάτιρας, καταγράφει με μοναδική οξυδέρκεια τα ήθη της ελισαβετιανής εποχής, ενώ, ταυτόχρονα, τα μηνύματά του ξεπερνούν τη συγκεκριμένη εποχή και φτάνουν στις μέρες μας γεμάτα σοφία.

Το σκηνικό της Δωδέκατης Νύχτας είναι ουσιαστικά ένα δάπεδο αποτελούμενο από δύο τμήματα σε διαφορετικές στάθμες. Δυο καμπύλες επιφάνειες με διαφορετική υλικότητα, συμβολισμό και λειτουργία-εισδύουν η μία μέσα στην άλλη διαμορφώνοντας το επίπεδο προβολής της παράστασης. Η γη και το νερό, το αρσενικό και το θυληκό, το "θετικό" και το "αρνητικό", παρουσιάζονται ταυτόχρονα διακριτά και ενοποιημένα, "σχολιάζοντας" το κείμενο. Τα μόνα κάθετα στοιχεία - τα τρία τμήματα από καθρέπτη - προκαλούν το παιχνίδι του πραγματικού με το είδωλό του ενώ οι κούκλες, παρατηρητές ή συμμετέχοντες (?) μετακινούνται συνεχώς στο χώρο παράλληλα με τους ηθοποιούς.

Αχαρνής

Ηρώδειο, Αθήνα
σκηνοθεσία: Γιώργος Αρμένης

Οι “Αχαρνής” γράφτηκαν το 425 π.Χ, όταν ο Πελοποννησιακός πόλεμος βρισκόταν στον έκτο χρόνο του και προξενούσε απέραντη δυστυχία στο λαό, ο οποίος υπέφερε τα πάνδεινα, πεινούσε και πέθαινε από τον λοιμό. Παρ’ όλα αυτά, οι δημαγωγοί-πολεμοκάπηλοι επιθυμούσαν τη συνέχιση αυτού του παράλογου πολέμου για το δικό τους συμφέρον, καθώς εκμεταλλεύονταν την περίσταση και έπαιρναν αξιώματα. Σ’ αυτήν τη θυελλώδη περίοδο τόλμησε ο ποιητής να γράψει και ν’ ανεβάσει τους “Αχαρνείς”, στέλνοντας μηνύματα ειρήνης προς όλους τους Αθηναίους.

Βασικό στοιχείο του σκηνικού αποτελεί ο τοίχος της όψης. Πρόκειται για μεταλλική λυόμενη κατασκευή με πάνελ από plexiglass, το οποίο περιλαμβάνει ανοίγματα σε διαφορετικά ύψη τα οποία προσεγγίζονται από την σκαλωσιά στήριξης. Είναι όλος ζωγραφισμένος με μικτή τεχνική (σπρέι, ακρυλικά, επικόλληση αφισών, κτλ.), έτσι ώστε να προκύπτει ένα αποτέλεσμα ημιδιαφάνειας ανάλογα με την πηγή φωτισμού.

